

1 Přílohy

Transkripce rozhovorů

1.1 PhDr. Jana Mottlová, PhD.

Jaká je Vaše pracovní pozice?

Vedoucí střediska Praha a krajská vedoucí PMS ČR.

Jak vnímáte postavení trestu domácího vězení ve srovnání s ostatními trestními sankcemi?

Tak je to alternativa k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Všechny alternativní tresty jsou tresty nespojené s odnětím svobody. Trest domácího vězení je druhým nejpřísnějším trestem, tedy vlastně nejpřísnější alternativou – a i tak to vnímám.

Myslíte, že je tak vnímán i samotnými odsouzenými?

To nevím (smích). Určitě je dost individuální a každému klientovi vyhovuje jiný druh trestu, ale v současné podobě asi ne, asi ho vnímají jako méně přísný.

Bude TDV vnímán jako přísnější trest v očích odsouzených po zavedení EMS?

Tak přísnější to bude, máte zřejmě na mysli, jestli to bude mít nějaký dopad na to, aby nepáchali trestnou činnost. Jako u nás je procento recidivy poměrně vysoké, takže kdyby tohle stačilo, tak by to bylo samozřejmě úžasné, takže to asi stačit nebude, že jo. Tam jde o to, aby docházelo k nějaké resocializaci, ale to nám nezaručí jenom náramek.

Jaké jsou podle Vás výhody a nevýhody TDV?

Těch výhod je nespočet, ty určitě znáte... Klient je ušetřen prostředí věznice, může zůstat ve svém domově, docházet do práce, starat se o rodinu a plnit svoje povinnosti. V neposlední řadě je to taky určitě ta finanční stránka. Výkon alternativních trestů je vždycky levnější než trest odnětí svobody. Nevýhoda je určitě absence náramků a elektronického monitoringu, ale i to snad brzy už doženeme. Navíc u tohoto druhu trestu je potřeba předem velmi pečlivě

zvážit, jestli je vhodným druhem trestu. Není vhodným řešením pro všechny a má tak určité časové nároky na pečlivé předběžné šetření.

Máte představu, kolik v současnosti stojí stát výkon trestu domácího vězení?

To nevím, ale do takové částky by bylo nutné zahrnout platy probačních a mediačních úředníků a určitě by ta částka byla menší, než kolik stojí výkon trestu odnětí svobody.

Jak doposud funguje kontrola výkonu trestu domácího vězení v praxi?

Kontroly probíhají namátkově a neohlášeně. Předepsané minimum kontrol jsou tři kontroly do měsíce, ve většině oblastí to ale naši úředníci zvládají mnohem častěji. Kontrolu provádí probační úředníci v době, kdy mají být klienti podle soudního rozsudku doma. Většinou do místa dojíždí ve dvojici a pak sepíší záznam.

Jaké změny s sebou přinese zavedení elektronického monitorovacího systému?

Bude to pro nás hodně nové a zatím nevíme, co od toho úplně čekat. Doufáme, že to přinese úsporu času našim úředníkům, kteří nebudou muset jezdit tak často na namátkové kontroly. Stejně na ně ale určitě alespoň párkrát do měsíce budou muset, už aby zkontrolovali funkčnost náramků. Budeme mít nově přesné informace o tom, kde se klient zdržuje, a mělo by nám to tak usnadnit práci. Vznikla ale nová specializovaná oddělení, která se budou zabývat pouze elektronickým monitoringem, a těm se úplně změní pracovní náplň, pro ně to bude znamenat naopak práce víc.

Vidíte nějaká negativa v zavedení elektronického monitorovacího systému?

Celý projekt má přinést hlavně pozitiva, takže mě teď zrovna žádná negativa nenapadají. Možná bude pro naše pracovníky komplikovaná aplikace a spuštění náramků u klientů, přece jenom naši pracovníci nejsou ozbrojeni, tak aby nedocházelo k nějakým incidentům.

Bude mít dle Vašeho názoru trest domácího vězení po zavedení elektronického monitorovacího systému potenciál stát se hojně užívaným trestem (jako je tomu například u trestu obecně prospěšných prací)?

Tak jako je tomu u obecně prospěšných prací asi určitě ne, ale v čtenější užívání všichni doufáme. Jestli se to osvědčí, jestli ten systém bude fungovat, tak si myslím, že jo, a dokonce se o takových ambicích i mluví. Soud bude mít s elektronickým monitorovacím systémem k tomuto trestu snad větší důvěru. Jsme limitováni počtem zakoupených náramků, podle

mých informací jich do začátku bude jenom 280, a to na celou republiku, a smlouva je podepsaná na pět let, takže zatím to tolik znát asi nebude, ale do budoucna, když to bude fungovat, soudci si na to zvyknou, státní zástupci si na to zvyknou. Bavíme se nejen o trestu domácího vězení, ale i u tzv. kvazi trestů domácího vězení u podmíněčných propuštění z výkonu trestu, kde se na to poměrně čeká, protože tam si myslím, že je to jeden z hlavních důvodů apelace Ministerstva spravedlnosti ČR, protože máme přeplněné věznice, potřebujeme ty lidi pouštět domů dřív, tak abychom ty lidi mohli ještě nějak kontrolovat. Zároveň ten systém bude využíván i v případě vazby. Nevím ještě, zda bude docházet ke kombinovanému ukládání trestu domácího vězení s náramky i k ukládání bez nich. Jsem přesvědčená o tom, že u všech klientů nebude moct být elektronický monitoring, už jenom ze základního důvodu, že ten dotyčný nebude mít elektriku, nebo u něj nebude signál, ale já si myslím, že u těchto případů nebude PMS tento druh trestu navrhopat. Problém bych viděla i u lidí, kteří jsou v současné době ve výkonu trestu domácího vězení a přecházeli by nám do náramků. Oni musí souhlasit s tím, že se jim nasadí náramek. Nepřikláním se k variantě, aby byla tahle kombinace, a zatím se to u nás ani nediskutovalo, ale umím si to představit, že budou moct být klienti jenom pod namátkovými kontrolami, ale nevím. Viděla bych potom trochu problém v kritériích, podle kterých by se rozhodovalo, kdo dostane náramek a komu postačí současná podoba kontroly trestu. Bližší informace ale k ostrému provozu elektronického monitorovacího systému zatím nemáme.

**Jak se PMS ČR připravuje na zavedení elektronického monitorovacího systému?
Probíhají nějaká školení?**

Ano, jak jsem říkala, bylo vyčleněno samostatné oddělení elektronického monitorovacího systému, ti prošli školením. Ti pracují s tím systémem, testují náramky, teď by se ty náramky měly nasazovat figurantům, to znamená lidem z PMS, kteří otestují ten systém sami na sobě, a ti, kteří byli vyčleněni do tohoto oddělení, se teď ničemu jinému nevěnují, ale zatím je to v rámci pilotního testování, takže jak říkám, školení zatím absolvují jen vybraní pracovníci. Informace o nějakém komplexním školení všech probačních úředníků zatím nemáme.

1.2 Mgr. Jiří Zehnula

Jaká je Vaše pracovní pozice?

Jsem probační úředník a v současné době vedu oddělení parole a trestu domácího vězení.

Jak vnímáte postavení trestu domácího vězení ve srovnání s ostatními trestními sankcemi?

Pro mě je to jeden z nejpřísnějších alternativních trestů, vlastně je to úplně nejpřísnější alternativní trest, v podstatě je to předstupeň trestu odnětí svobody.

Je podle Vás tento trest vnímám takto přísně i v očích samotných odsouzených?

Setkal jsem se s tím, že ano. Většinou když mají odsouzení možnost si vybrat, jestli dají přednost trestu obecně prospěšných prací, nebo trestu domácího vězení, tak si ten trest raději odpracují, než aby museli být neustále doma.

Budou odsouzení k TDV jej vnímat jako přísnější trest po zavedení EMS?

To stoprocentně a v podstatě na to doposud čekají i soudci. Kdysi tu proběhla taková anketa mezi pražskými soudci, jejíž podstatou byla otázka, kdy začnou ve větší míře ukládat trest domácího vězení, a oni čekali, nebo vlastně bohužel stále čekají, jen na to, až bude zaveden elektronický monitoring, posléze jsou připravení tento druh trestu ukládat. Namátkové kontroly, které se provádějí řádově osmkrát až desetkrát do měsíce, nejsou pro soud dostatečné a chtějí mít odsouzeného pod neustálou kontrolou.

Jaká je současná podoba kontroly výkonu trestu domácího vězení v praxi?

Kontrola je náátková, máme určité metodické standardy, které nám říkají, kolik jsme povinni vykonat kontrol měsíčně, to samozřejmě naplňujeme, a dokonce těch kontrol děláme víc. Samozřejmě to záleží na počtu těch odsouzených.

Jaké jsou podle Vás výhody a nevýhody trestu domácího vězení?

No tak samozřejmě výhoda je především to, že ten daný člověk není oddělený od rodiny, od práce, zachovají se jeho pracovní návyky, zachová se jeho sociální okolí, rodina o něj nepřijde, může dál vydělávat peníze, splácet dluhy, to je obrovská výhoda. Jediná nevýhoda pro mě spočívá v tom, že dosud nebyly zavedeny ty náramky, a to ten trest je v trestním zákoníku od roku 2010, dneska máme rok 2018 a osm let čekáme na náramky.

Co doprovází práci probačních úředníků s odsouzenými k TDV, kromě jejich kontroly?

Tak ten člověk, když je mu uložený tenhle trest, tak má většinou uloženou nějakou povinnost ještě. Například má povinnost hradit škodu, nebo platit výživné, splácet dluh na výživném, má povinnost nebrat omamně psychotropní látky, nekonzumovat alkohol, takže ti úředníci se zabývají i kontrolou tohoto všeho. Ten člověk nemá povinnost dohledu, takže to znamená, že on nedochází k nám na probační službu, ale my ho chodíme kontrolovat a v rámci toho kontrolujeme i tyhle věci. Například ho podrobíme nějaké kontrole na alkohol a podobně.

Jaké jsou Vaše zkušenosti s mařením výkonu trestu domácího vězení?

I s tím se setkáváme. Není to tak časté, ty lidi si toho většinou váží, že nemusejí jít do výkonu trestu odnětí svobody, ale i takové případy jsou. My, pokud to zjistíme, tak to nahlásíme soudu, ten by měl v tuhle chvíli na náš návrh reagovat, přerušit trest domácího vězení a nařídít veřejné zasedání, tam si soud nechá od odsouzeného vysvětlit, co se stalo, proč se to stalo a podobně, a pokud ten odsouzený není schopný předložit nějaký relevantní důvod, proč nebyl doma, tak soud nařizuje výkon trestu.

Jaké změny přinese zavedení EMS?

No tak samozřejmě ubudou kontroly trestu domácího vězení a pro toho odsouzeného to bude přísnější. Bude neustále monitorován. V době kdy bude doma, tak opravdu bude muset být doma, protože já osobně nevěřím tomu, že i přes namátkové kontroly si někdy neodskočí do trafiky pro noviny a cigára nebo vyvenčit psa a že to monitorování tomu zabrání.

Vnímáte nějaká negativa zavedení EMS?

Ne (smích).

Má podle Vašeho názoru TDV po zavedení EMS potenciál stát se hojně užívaným alternativním trestem (jako je tomu například u trestu OPP)?

Nemyslím si, že by to mohlo být v také míře, jako jsou obecně prospěšné práce, ale určitě se to zvýší od současného množství těch uložených trestů domácího vězení. Počítám s tím, že se navýší ukládání trestu domácího vězení.

Jak se PMS ČR a její pracovníci připravují na zavedení EMS?

Probíhají nějaké pilotní projekty, to vám spíš zodpoví kolega, který má elektronický monitorovací systém na starosti. Školení... no ono to probíhá spíš v průběhu, vím o tom, že někdo už absolvoval nějaké školení, ale nasazování náramků budou mít na starosti lidi z nově zavedeného oddělení, což je to oddělení elektronického monitorovacího systému, tak ti vím, že už měli nějaké školení. My jsme měli nějaké dílčí školení, ale nějaké větší nás ještě teprve čeká. Každopádně přípravy probíhají.

1.3 Mgr. Milan Dolejší

Jaká je Vaše pracovní pozice?

Vedoucí oddělení elektronického monitorovacího systému pro Prahu a Středočeský soudní kraj.

Jak vnímáte postavení trestu domácího vězení ve srovnání s ostatními trestními sankcemi?

Tak to má dvě roviny. Rovina právní je taková, že v podstatě sice nemáme dneska stanovenou závažnost těch trestů, za kterou se trest domácího vězení ukládá, ale z hlediska omezení jednotlivých práv a svobod je to druhý nejpřísnější trest. Rovina druhá je taková, jak k tomu přistupuje například i odborná veřejnost a soudci, a tam už je to takové diskutabilnější, protože on ten trest je sice přísný, ale zároveň pro spoustu lidí obtížně využitelný, protože pro jednoho přísný je, jelikož omezuje jeho režim, a pro druhého už tolik ne, protože je třeba zvyklý být hodně doma.

Je podle Vás tento trest vnímám jako přísný v očích samotných odsouzených?

To je zase velmi individuální. Pro někoho bude jednodušší jít si odpracovat sto padesát hodin obecně prospěšných prací a někdo bude raději sedět doma, protože raději než by pracoval, by šel do vězení (smích). Otázkou je, jak je ten trest dlouhý, protože z mojí zkušenosti, když bude ten trest například na pět měsíců, tak to zvládají docela v pohodě, tam takový ten zlomový bod je kolem jednoho roku, kdy už je to pro ty odsouzené dost náročné, a u nás se to dá uložit i na dva roky a to už je docela na zbláznění. S narůstajícím časem trestu narůstá i psychická zátěž toho trestu a zvyšuje se šance i toho selhání, takže si myslím, že jsou lepší ty krátkodobější tresty.

Jaké jsou podle Vás výhody a nevýhody trestu domácího vězení?

Tak výhoda je jednoznačná, máme tady co dělat (smích). Ne, samozřejmě si dělám legraci. Určitě jsou to takové ty učebnicové věci, co jste slyšela všude možně. Klient může chodit do práce, živit rodinu, splácet dluhy, starat se o děti... Pak je to taky menší finanční zátěž, protože to, že to zaměstnává na pár hodin měsíčně několik úředníků, stojí míň než výkon trestu odnětí svobody, který stojí asi 1500 korun za den, a samozřejmě, pokud má rodinu a práci, tak si to může udržet. Což není vždycky sto procent případů, ale zpravidla to umožňuje s tím člověkem ještě dál nějak pracovat, většinou už má něco za sebou, protože domácí vězení se zpravidla neukládá jako první trest. Je to taková ta poslední šance s ním ještě něco udělat. Nevýhoda toho trestu je to, že je poměrně těžké bez nějakých dostatečně kvalitních informací rozhodnout, jestli je pro toho konkrétního člověka ten trest vhodný, a pro soudce je to dost nepohodlné, když potřebuje rozhodnout už během hlavního líčení. Nebo pokud chce rozhodnout trestním příkazem, tak potřebuje mít hodně informací, a pokud je nemá, tak může soud rozhodnout takovým způsobem, že trest nebude vykonatelný. Takže to určitě zdržuje líčení, a tím pádem to soud nerad ukládá, protože pokud ten obviněný nemá stálé bydliště, nebo ho má, ale hrozí, že o něj přijde, protože nemá zaměstnání, nebo se často stěhuje, bydlí na ubytovnách, tak to není vhodný trest a k jeho uložení je potřeba velká spousta informací předem. Zároveň je ten trest náročný z toho hlediska, že ne každý odsouzený je schopen dodržet ten režim. Je to poměrně pro úzký profil odsouzených. Řádově si myslím tak pro pět až deset procent odsouzených.

Jaké jsou Vaše zkušenosti s mařením výkonu trestu domácího vězení?

Moje zkušenosti s mařením... Já si to tak v hlavě hodnotím těch pár let dozadu. Zás tak časté nejsou, když je to uloženo správnému člověku, tak to zpravidla projde celé v pohodě, nebo je tam třeba jenom jeden incident, ale pak je problém, když se zjistí, že ten odsouzený je uživatel návykových látek, což je zase dobré, když tam proběhne nějaké to šetření předem, aby se tohle podchytilo, a i tak se může stát, že ten člověk to nějakou dobu vydrží a pak zase selže – a posléze nastane několik selhání za sebou. Takové případy jsem za poslední tři čtyři roky měl asi tři. Ale procentuálně vám to úplně neřeknu, osobně si myslím, že více než dvě třetiny obstály výkon trestu domácího vězení bez větších problémů, pokud to bylo předjednané, tak tam už nám to podle mě vychází tak na osmdesátiprocentní úspěšnost.

Jaká je současná podoba kontroly výkonu trestu domácího vězení v praxi?

Tak kontrola funguje namátkově. Každý měsíc se dělá plán kontrol, který má ale jenom vedoucí oddělení trestu domácího vězení, na základě kterého vysílá pracovníky PMS ke konkrétním osobám, přičemž se musí naplnit kvóta pro minimální počet kontrol. Tady v Praze nás je hodně, takže my většinou máme hodně nad to minimum, takže tam se u toho člověka otáčí někdo třeba každé dva tři dny. Vypadá to tak, že po večerech dva kolegové objíždí autem adresy, někdy se tam ten den ještě vrátí, udělají takzvanou následnou kontrolu. Ten odsouzený musí být na telefonu, při té kontrole musí přijít a podepsat se kolegům.

Co doprovází práci probačních úředníků s odsouzenými k TDV, kromě jejich kontroly?

Záleží na úhlu pohledu, protože kontrolující osoby nejsou vždy osoby, které jsou jeho pověřujícím úředníkem, takže pro ty osoby, které ho přímo kontrolují, to neobnáší nic jiného než ho zkontrolovat, obdržet jeho podpis, napsat záznam, popřípadě pak sepsat zprávu o porušení. Ten jeho pověřený úředník, který má na starosti celý ten spis odsouzeného, už má té práce víc. Zaprvé všechny ty informace o té osobě sbírá a zakládá do spisu a v případě porušení ho musí předvolat, zjistit, z jakého to bylo důvodu, dát mu případně nějakou výstrahu a dát informaci soudu s návrhem na nařízení veřejného zasedání. Taky se může stát, že se na něj odsouzená osoba obrátí s řešením nějaké své životní situace, která by i zasáhla výkon trestu domácího vězení. Takže je tu důležitý nějaký aspekt probace, u trestu domácího vězení dohled neprobíhá, ale může se zde podobným způsobem pracovat. V případě domácího vězení odsouzený nemá povinnost docházet pravidelně na PMS, pokud mu taková povinnost není uložena v rámci jiné, například že musí chodit dokládat náhradu škody, což samozřejmě mohou udělat i složenkou poštou, ale vtip je v tom, že oni zpravidla nemají jenom to domácí vězení, protože se to fakt neukládá jako první trest, oni často už mají i souběžně běžící trest obecně prospěšných prací, anebo právě dohled, takže sem často docházejí, ale povinnost sem chodit kvůli TDV ze zákona nemají. Další povinnosti probačního úředníka je kontrolovat soudem uložené povinnosti a omezení odsouzeného. To znamená například kontroly přítomnosti návykových látek a alkoholu.

Jaké změny přinese zavedení EMS?

No budeme mít víc práce (smích). Odborná i laická veřejnost si myslí, že nám to ulehčí práci, ale my s tím budeme mít naopak víc práce. Odpadnou nám teda namátkové kontroly

v takovém rozsahu, které ale budeme muset stále dělat, a zpřesní se nám kontrola elektronická, což ale zatíží několik pracovníků v každém kraji. Muselo se předem vyčlenit několik lidí. Ten model práce bude úplně jiný než doted'. Pro PMS to bude velká revoluční změna a trochu nám bude asi trvat, než si na to zvykneme a naučíme se s tím efektivně pracovat. Samozřejmě se nám ale zlepší kontrolovatelnost toho trestu, soudci se k tomuto trestu budou možná více klonit. S tím, že oni mají představu, že by se to využívalo i v rámci vazby a zadržení, ale tam je to poměrně komplikované, protože tam je na to málo času, musí se tam do 48 hodin od podání návrhu na vazbu rozhodnout – a to se podle mě s náramky nestihne. Ale myslím si, že to bude mít velký efekt v případě podmínečného propuštění. Bude to mít ten potenciál, aby se trochu vylidnily ty věznice. Ačkoli jsme zatím limitováni tím počtem těch náramků, kterých do začátku bude 280, tak doufám, že nedopadneme jako na Slovensku, kde jich měli dva tisíce, a teď to nemají komu dávat (smích). Myslím, že v případě potřeby tam bude určitě možnost dokoupení náramků, tak uvidíme, jak se to osvědčí.

Máte už informace o tom, zda bude po zavedení EMS upuštěno od současné podoby TDV, nebo bude trest vykonáván jak s náramky, tak bez nich současně?

Uvažuje se o té kombinaci a pravděpodobně se to i bude dělat, ale těch bez náramků bude méně. Bude to spíš taková výjimečná, okrajová záležitost. Totiž budou samozřejmě situace, kde ten náramek nebude možné využít. Například u nemocných lidí, kteří trpí diabetem a otoky nohou, tak tam je ten náramek problém. Musel by se poměrně často měnit. U některých lidí může být problém i s pokrytím signálu, takže bychom nedostávali ty informace z toho náramku. Takže je dost pravděpodobné, že u takových případů bude ten trest bez náramků a bude to vyžadovat četnější namátkové kontroly. Přemýšleli jsme také i o tom, že by se to bez náramků ukládalo těm nejméně rizikovým odsouzeným, ale doted' v tomhle nepadlo nějaké finální rozhodnutí.

Má podle Vašeho názoru TDV po zavedení EMS potenciál stát se hojně užívaným alternativním trestem (jako je tomu například u trestu OPP)?

Já si myslím, že se zvedne jeho potenciál, ale určitě se nestane alternativou ve smyslu toho, kolik máme podmíněně odsouzených a odsouzených k trestu obecně prospěšných prací, protože to bychom potřebovali těch náramků tisíce a tisíce a tolik odsouzených, kterým to půjde uložit, nebude. Ale myslím si, že se dopracujeme k tomu, aby nebylo aktivních sto domácích vězení, ale aby jich bylo třeba pět set, to si dokážu představit. S tím, že musíme

brát v potaz, že tam bude určitě i velký podíl vazeb, protože si myslím, že po opadnutí některých vazebních důvodů ho propustí z vazby a třeba na měsíc mu uloží ještě elektronický monitoring, a to si myslím, že se bude využívat hodně.

Vnímáte nějaká negativa zavedení EMS?

Rád bych vám k tomu řekl víc, ale bohužel ještě není dokončen ten proces implementace, ale řekněme, že negativum je, že to obecně vyžaduje mnohem větší součinnost odsouzeného. On musí nabíjet to zařízení, pravidelně každý den, starat se o to zařízení, mít po ruce komunikátor, na který mu můžeme volat, protože máme zkušenost, že oni ty svoje telefony neudržují, takže budou dostávat zamčené komunikátory. Případně musí i vykonávat na dálku provedený trest, budou muset myslet na ten harmonogram, a to opravdu pečlivě, protože to ten systém nevidí, a bude to pro ně dost náročné. Myslím, že někteří, kteří by teď zvládli ten trest bez toho náramku, to s ním nezvládnou, už třeba jenom kvůli té podmínce to pravidelně každý den nabíjet. Což zní možná banálně, ale zas tak banální to není. V případě, že se ten náramek vybije, tak samozřejmě nevysílá signál. Ono to dává na dálku nějaké hodnoty té baterie, a jakmile se to dostane pod určité hodnoty, to je myslím kolem pětadvacet procent, tak to vydává signál odsouzenému a stejně tak nám, ta informace přijde do monitorovacího centra a odtamtud už budou volat tomu člověku, aby to neprodleně nabíj. Pokud se tak nestane a dostane se hranice baterie pod pět procent, tak to už spustí normálně alarm jako porušení – a to už potom je na řešení, že nepodal součinnost.

1.4 Mgr. Martin Jelínek

Jaká je Vaše pracovní pozice?

Vedoucí střediska Praha-západ a Praha-východ.

Jak vnímáte postavení trestu domácího vězení ve srovnání s ostatními trestními sankcemi?

Jako okrajový (smích). Na škále trestů je druhý nejpřísnější po uvěznění, protože samozřejmě ten člověk musí být doma po určité denní dobu a je to dost omezující, takže je to dost přísné, ale málo využívané.

Je podle Vás tento trest vnímám takto přísně i v očích samotných odsouzených?

Jo, protože to hodně omezuje. Na druhou stranu nejdou sedět, takže pro ně je to pořád lepší než ta druhá varianta. V porovnání s trestem obecně prospěšných prací je to určitě přísnější trest. U obecně prospěšných prací opravdu záleží jenom na tom, jak si ten člověk dokáže najít čas a odmakat to, takže to je pro něj určitě snazší.

Myslíte si, že bude trest domácího vězení vnímán v očích odsouzených po zavedení elektronického monitorovacího systému jako přísnější trest, než je tomu doposud?

Rozhodně ano. Budou muset být pod neustálou kontrolou, budeme vědět o každém jejich pohybu, takže to dostane úplně nový rozměr, než je tomu doposud.

Jaké jsou podle Vás výhody a nevýhody trestu domácího vězení?

Výhod má trest domácího vězení hodně. Třeba tu, že ponecháváme odsouzeného doma a může tak i dál pracovat, nosit domů peníze. Pokud má rodinu, nezpřetrhají se tam vztahy a může třeba zůstat s dětmi. Je ušetřen vězení, které by na něj mohlo špatně působit... V té současné podobě je nevýhoda ta, že to kontrolujeme fyzicky, to znamená, že jezdíme po večerech autem někam, popřípadě v Praze chodí kolegové po barácích a kontrolují, jestli jsou ti lidé doma, takže ta kontrola je opravdu namátková, a když ten člověk porušuje, je velká pravděpodobnost, že se to vůbec nedozvíme, pokud nebudeme mít štěstí. Jestli holt někdo porušuje, tak ta šance, že bude odhalen tou námtkovou kontrolou, je samozřejmě neúplně stoprocentní. Navíc četnost těch kontrol záleží na vytíženosti jednotlivých středisek. Máme střediska, kde mají hodně domácích vězení, ale třeba ne všichni probační úředníci tam řídí a můžou je jet kdykoli zkontrolovat. Mělo by se hlavně jezdit tak, aby to nebylo nebezpečné pro ty pracovníky, to znamená ideálně ve dvou. Když jsou tři lidi na středisku, mají třeba na starosti tři domácí vězení, to máte minimálně dvanáct kontrol za měsíc, to v životě nemohou dát dohromady, pokud třeba jeden má malé dítě, druhý neřídí, třetí bydlí mimo město, tak je to těžký. Nejdůležitější je vždycky si předem vyhodnotit rizika. Pokud vyhodnotíme, že tam žádné riziko nehrozí, můžeme už jezdit sami, ale pak narážíme stejně na problém povinného pracovního odpočinku, protože musíme mít v rámci jednoho týdne pětatřicetihodinovou přestávku, takže pokud si dáme dva a dva dohromady, tak nám dojde, že je to víc než komplikované. Já když skončím v pátek odpoledne v práci, tak asi těžko budu moct jet v sobotu na kontrolu, protože bych nedodržel těch pětatřicet hodin odpočinku. To jsou takové věci, které to limitují, a i proto se to tolik neukládá. No ale další výhoda je, že je

to levnější, protože oni si musí platit padesát korun denně za ten trest a ještě zůstávají ve svém přirozeném prostředí. Můžou pracovat, starat se o děti, splácet dluhy a tak.

Co doprovází práci probačních úředníků s odsouzenými k TDV, kromě jejich kontroly?

Tak probační úředníci by měli s tím člověkem nějakým způsobem pracovat na jeho resocializaci. Například když je nezaměstnaný, tak ho nějakým způsobem vést a pomoci mu si najít práci. Vést ho k řádnému životu. To znamená, můžeme tomu odsouzenému domluvit například nějaký kontakt, třeba máme neziskovku Rubikon, ta nabízí zprostředkování zaměstnání lidem se záznamem v rejstříku trestů, můžeme jim pomoci řešit jejich problémy, co se týče exekucí a tak dále, což bývá takový největší problém těch odsouzených. Probační úředníci můžou pomoci řešit i závislost odsouzených na návykových látkách, ale těm se většinou nedává trest domácího vězení.

Jaké změny přinese zavedení EMS?

Nebudeme muset tak často jezdit je kontrolovat, i když jednou měsíčně pořád ano, z nějakého záhadného důvodu (smích). Ten člověk bude monitorovaný neustále. Já osobně jsem zvědav, jaký o to bude zájem, protože ten odsouzený s tím bude muset snad nějak souhlasit, a ten systém se opravdu nedá očurat potom, takže uvidíme, jak to bude. Mně třeba to ulehčí práci, protože nebudu muset třeba o víkendech po večerech jezdit někde po všech čertech. A pro ty soudce to samozřejmě bude zase důvod, proč to domácí vězení častěji dávat, protože si budou jistý, že ho ten dotyčný opravdu plně vykonává.

Vnímáte nějaká negativa zavedení EMS?

Prozatím hlavně to, že vlastně pořádně nevíme, jak to bude fungovat a na co se připravit. Ale mělo by to jinak přinést samá pozitiva (smích), protože nám se ulehčí práci, nebudeme muset tak často jezdit na ty kontroly, takže budeme i míň ohrožení. Už třeba jen když jedete v zimě někam autem večer do lesa, protože ti lidé většinou nebydlí na Václaváku (smích), bydlí často v maringotkách, v chatových osadách, kam je ten přístup problematický, navíc často nebydlí sami a jejich spolubydlíci občas mohou být také riziková jedinci, tak jste v ohrožení. Když budeme mít přehled o tom, kde se ten člověk zdržuje, nebudeme se tomu riziku muset vystavovat tak často. Ale samozřejmě přibude práce těm, kteří to budou jezdit nasazovat, ti budou také z řad probačních úředníků.

Stává se často, že ten člověk bydlí v sociálně nevyhovujících podmínkách, a přesto je mu uložen trest domácího vězení?

Jasně (smích). Tam jde o to, že klasické domácí vězení bychom my jako PMS měli předjednat, to znamená, že bychom měli udělat klasický institut předběžného šetření, zjistit, kdo tam bydlí, jaká jsou tam rizika, jestli má na zahradě rotvajlera a tak dále. Ale problémem je, že oni (soud) to po nás často nechťejí. Takže oni uloží domácí vězení a my tam pak jedeme vlastně na blind a vůbec nevíme, co nás tam čeká, což v rámci těch rizik není moc dobrý. A potom je další věc, že oni přeměňují výkon trestu odnětí svobody na domácí vězení a tam už často není vůbec žádné předjednání. Takže oni ho pak pustí, nám to přijde a my teprve potom zjišťujeme, co je to za člověka, kdy bydlí, co nám hrozí a tak. To mám třeba teď případ člověka, který bydlí v chatové osadě a téměř se tam nedá dostat, protože jakmile zaprší, tak příjezdová cesta není sjízdná autem. Když jsme tam jeli poprvé s kolegou, tak jsme si k sobě vzali policisty. Ne že by ten odsouzený byl nebezpečný, ale protože ti policisté aspoň věděli, kde ta osada je, no a pak jsme šli lesem pěšky asi půl kilometru, prostředím, které nebylo, řekněme, úplně přívětivé a tam rozhodně nikoho vysílat nebudu, protože by to nebylo bezpečné. Takže někdy je to holt uložené nevhodně a soud s námi málo spolupracuje, protože spěchá.

Má podle Vašeho názoru TDV po zavedení EMS potenciál stát se hojně užívaným alternativním trestem (jako je tomu například u trestu OPP)?

No zatím máme jenom 280 náramků, s tím, že to do budoucna půjde do tisíců. Takže proč ne. Tam to využití může být širší. Může se to využít na náhradu vazby dohledem, o čemž se uvažuje. Může se to využít v souvislosti se zákazem na sportovní a kulturní akce, ochrany oběti a tak, takže si myslím, že se to dá uplatnit docela ze široka. Ale ti soudci si to samozřejmě musí prvně osahat, nejdřív se musí vyzkoušet jeden dva, jestli to půjde. Když to nebude fungovat, tak to asi nebudou moc ukládat. Uvidíme prostě, ale samozřejmě s dobrou praxí doufám, že bude stoupat počet těch náramků.

Jak se PMS ČR a její pracovníci připravují na zavedení EMS?

Měli jsme školení na to, jak ten systém funguje, před pár měsíci. Jinak se školením se začíná u orgánů činných v trestním řízení, začalo se školením soudců Středočeského kraje a Prahy a následovat budou státní zástupci. Jde hlavně o to, aby ty vyšší instance věděly, o co jde a

jak to bude fungovat. A ti pracovníci, kteří jsou na to určeni, z toho nově vzniklého oddělení elektronického monitoringu, tak ti už teď pracují v nějakém speciálním režimu a prošli více školeními, jako například kolega Dolejší.